

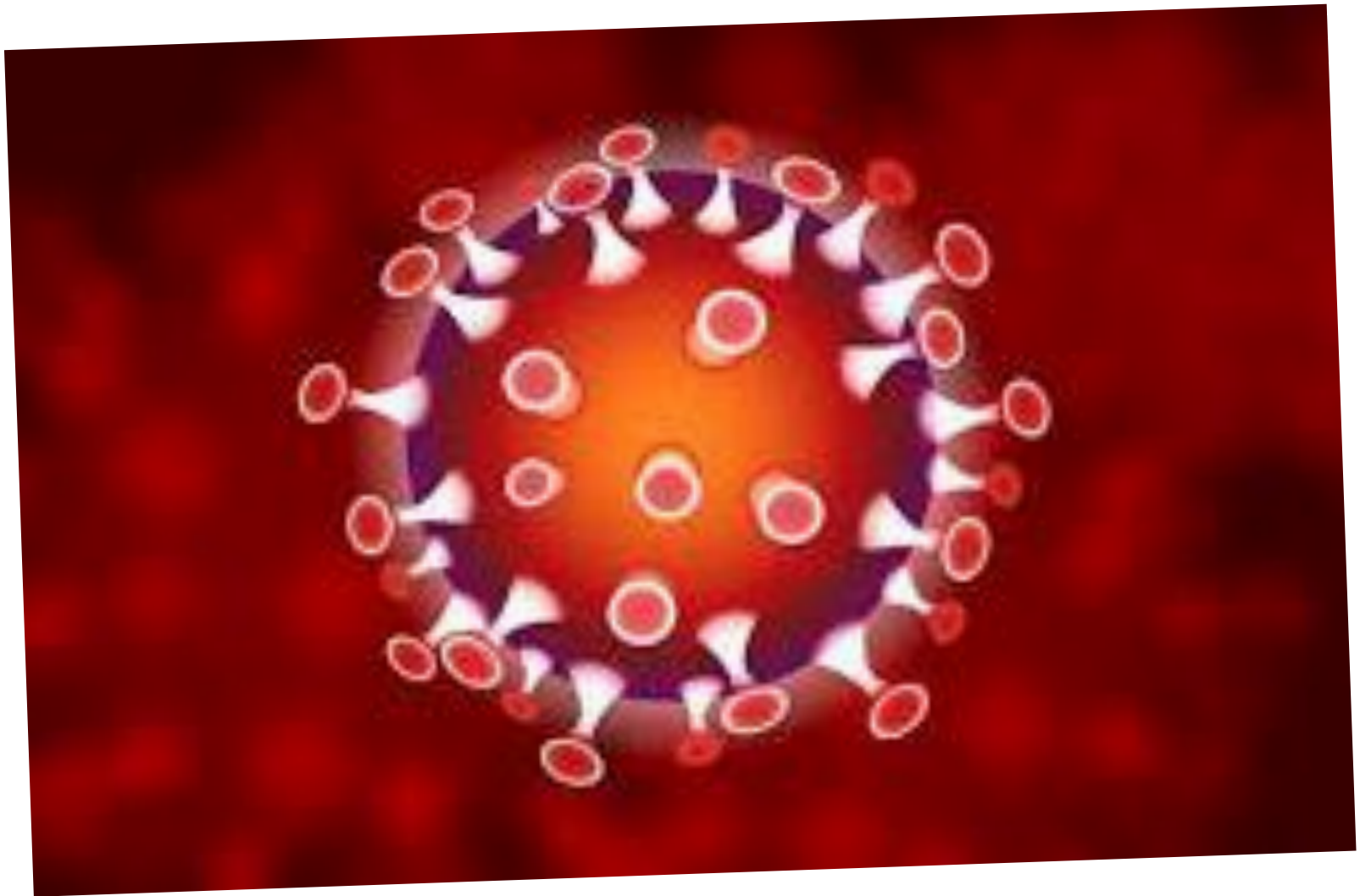
מפגש מורות א' ומורות שילוב

במפגשים נראה....

**האזנה
דיבור
קריאה
כתיבה**

אם זמן קורונה אז...

שיהיה כמו שצריך...

אנחנו מקוות שאתן עם כוס קפה ועוגה טובה

והכי חשוב אוזניים להקשיב ופה, ללא מסכה, להשתתף

כמה טוב שבאתן

• חני לוינסקי – רכזת יסודי ממ"ד מתי"א ירושלים

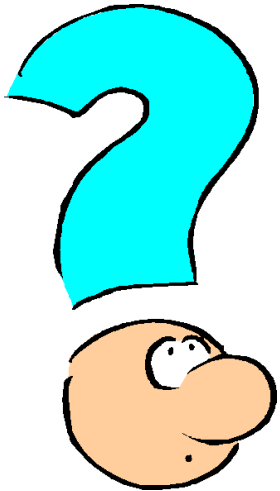
• רות נצר תורג'מן – רכזת יסודי ממלכתי מתי"א ירושלים

ילדים עם
לקויות למידה
מתקשים
בקריאה

למה

מה עושים ?

היכן תמצאו את הדברים?

באתר מתי"א ירושלים

מלכה וורצל – רכזת תקשוב מתי"א ירושלים

מפגש 1:

**בחרנו להתמקד היום בחלק
מבסיסי הקריאה המשמעותיים:**

מודעות פונולוגית

שיום אותיות

צלילי האותיות

**נתמקד ברעיונות למשחק בכיתה, בקישורים לאתרים ולמידה
מרחוק ובסוף המפגש נלמד מחולל משחקים**

מודעות פונולוגית

- מודעות פונולוגית היא מודעות ליחידות היסוד שמהן מורכבות מילים, שליטה במבנה הפונולוגי, היכולת לזהות פונמות ולהשוות (עיצורים ותנועות).
- מחקרים מראים כי מודעות פונולוגית ניתנת להוראה וכי תלמידים שמפתחים את המודעות הפונולוגית שלהם מקדמים את רכישת הקריאה (נופר ישי-קרין, 2005).

מודעות פונולוגית - לא מהיום יודעים על זה...

- אדם (1990) טוענת שמודעות פונולוגית היא המודעות לכך שהמלים כוללות הברות ופונמות.

- מחנכים תמיד מחפשים דרך מהימנה ותקפה לצפות הישגים חינוכיים. המחקר מוכיח כי מודעות פונולוגית מהווה את המנבא הטוב ביותר לרכישת הקריאה (סטנוביץ 94-1993).

- המודעות הפונולוגית מהווה מרכיב חיוני בתהליך הקריאה. מחקרים מוכיחים כי ילדים עם מודעות פונולוגית גבוהה משיגים הישגים גבוהים יותר מילדים אחרים בכל מדדי הקריאה וזאת ללא קשר לדרך בה הם למדו לקרוא (גריפית ואולסון 1992).

אז מה בעצם התפקיד שלנו?

- המורים צריכים להיות מודעים לפעילויות שיכולות לסייע לתלמידיהם להיות בעלי מודעות פונמית גבוהה יותר, כשהם מתחילים ללמד קריאה בצורה פורמלית.

- המורים צריכים להיות מודעים לכך שהמודעות הפונולוגית של התלמידים תשתפר ככל שכישורי הקריאה שלהם ישתפרו.

Phonemic Awareness: An Important Early step in Learning to Read •
Sensenbaugh, R. – ERIC Clearinghouse on Reading – march 1997

- שינון הוא תהליך חשוב בהפנמה של תהליכי למידה.

- גיוון בדרכי הוראה: חזותי, שמעתי, תחושתי.

מודעות פונולוגית כוללת:

חלוקת מילים
לצלילים

צליל סוגר

צליל פותח

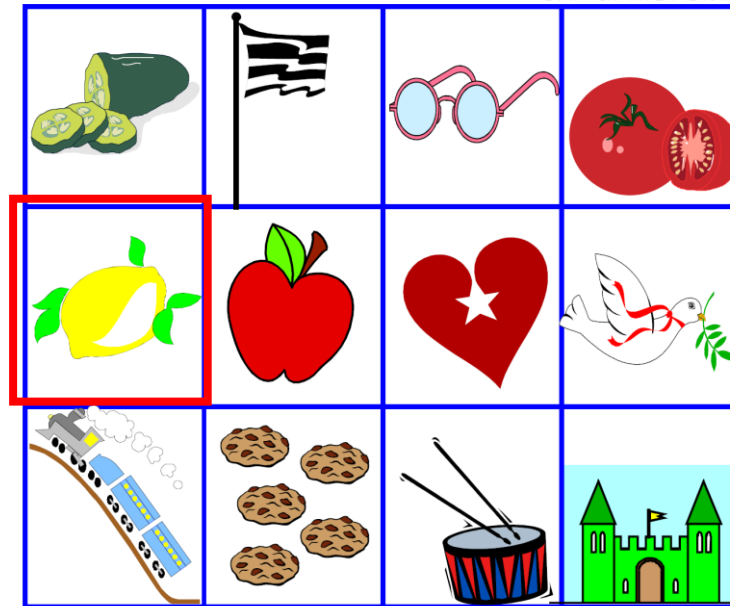
חריזה

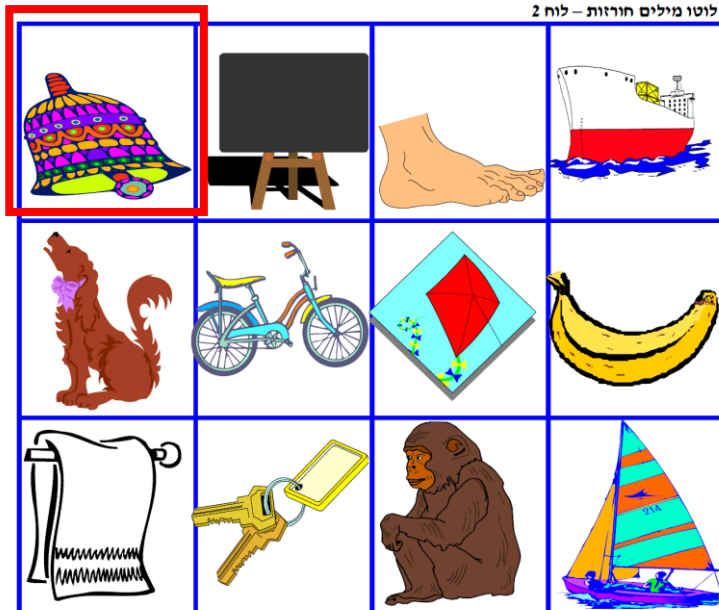
מודעות פונולוגית - רעיונות

- חריזה – דתיה בן דור : שטוזים (סרטוני שטוזים) לוטו....
- צליל פותח – משחק זיכרון רגיל
- צליל סוגר – משחק מסלול עם תמונות
- חלוקת מילים לצלילים (צירופים) – מלחמת צלילים, ביגלה על אצבעות, חישוקים, פונפונים בכוסות, מחיאות כף....
- האזנה לסיפורים שיש בהם תבניות צליליות חוזרות (תירס חם בים בם בם, לבד על המרבד וכדומה).

לוטו מילים חורזות – לוח 1

לוטו מילים חורזות – לוח 2

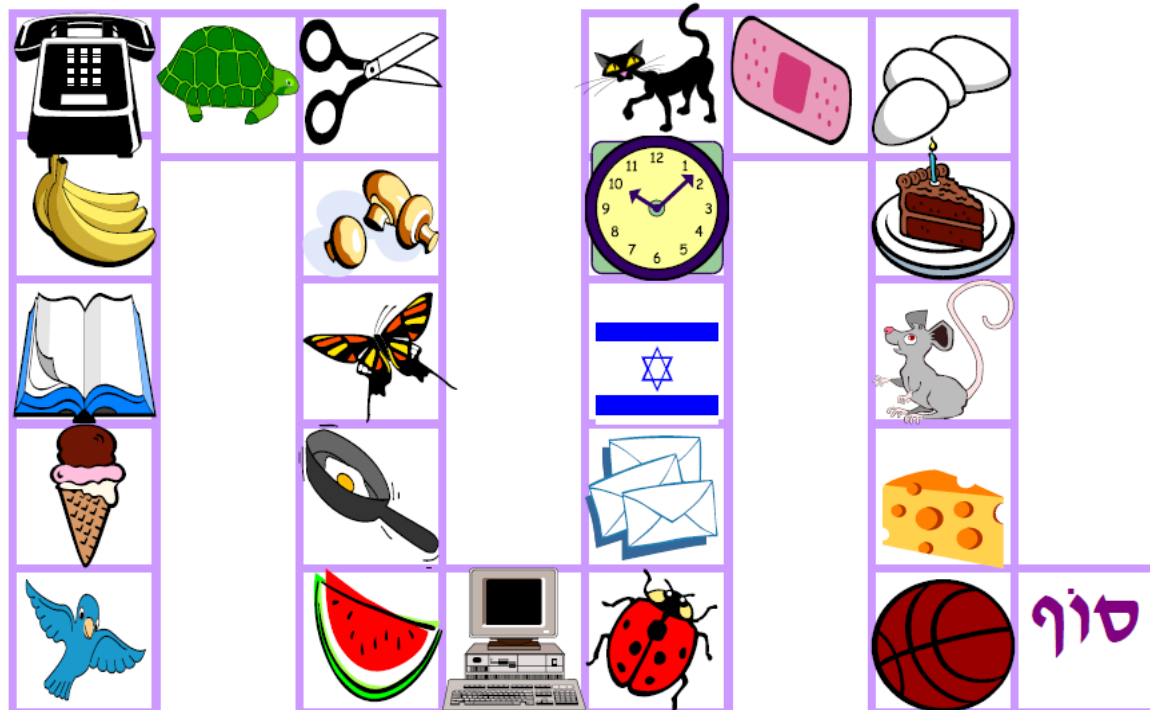

לוטו מילים חורזות

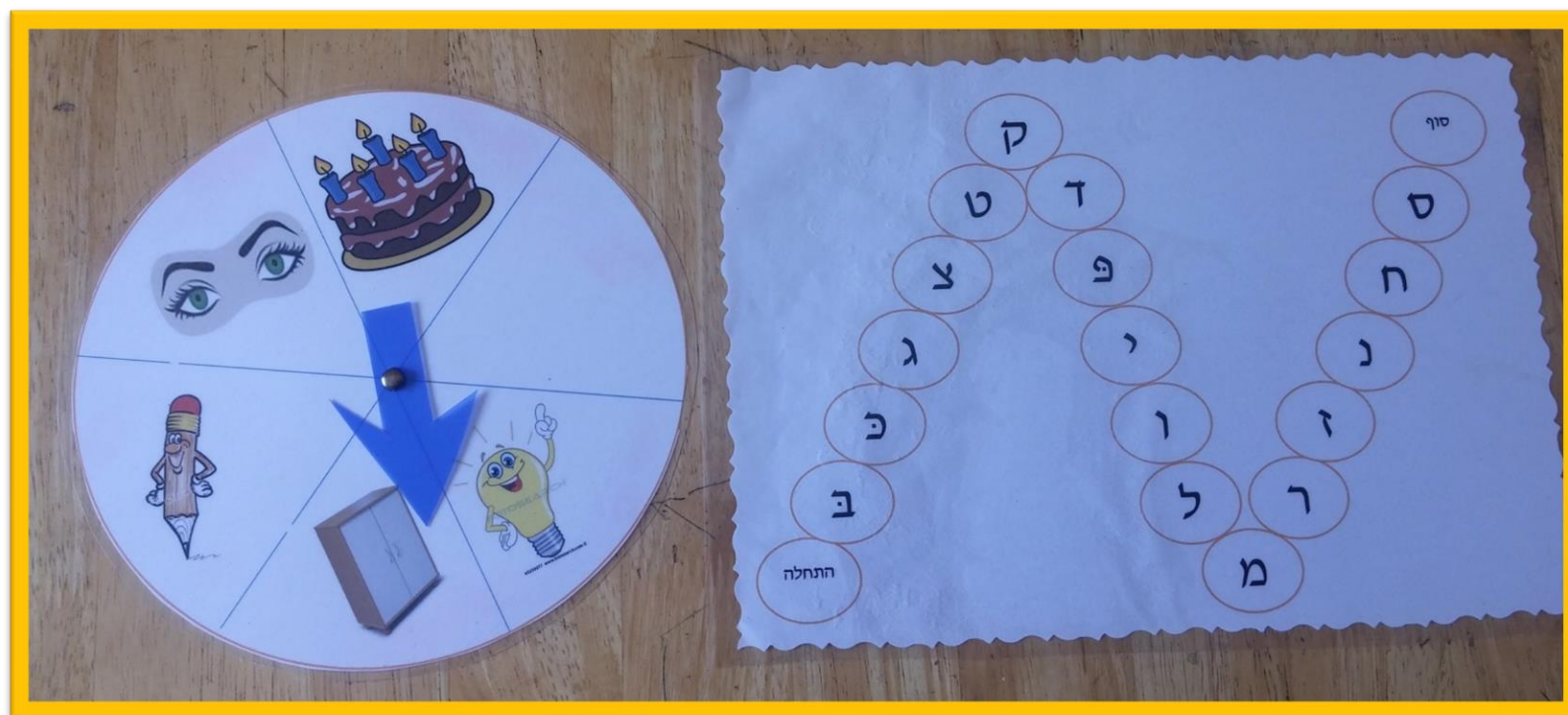
משחק
מסלול
פתוח

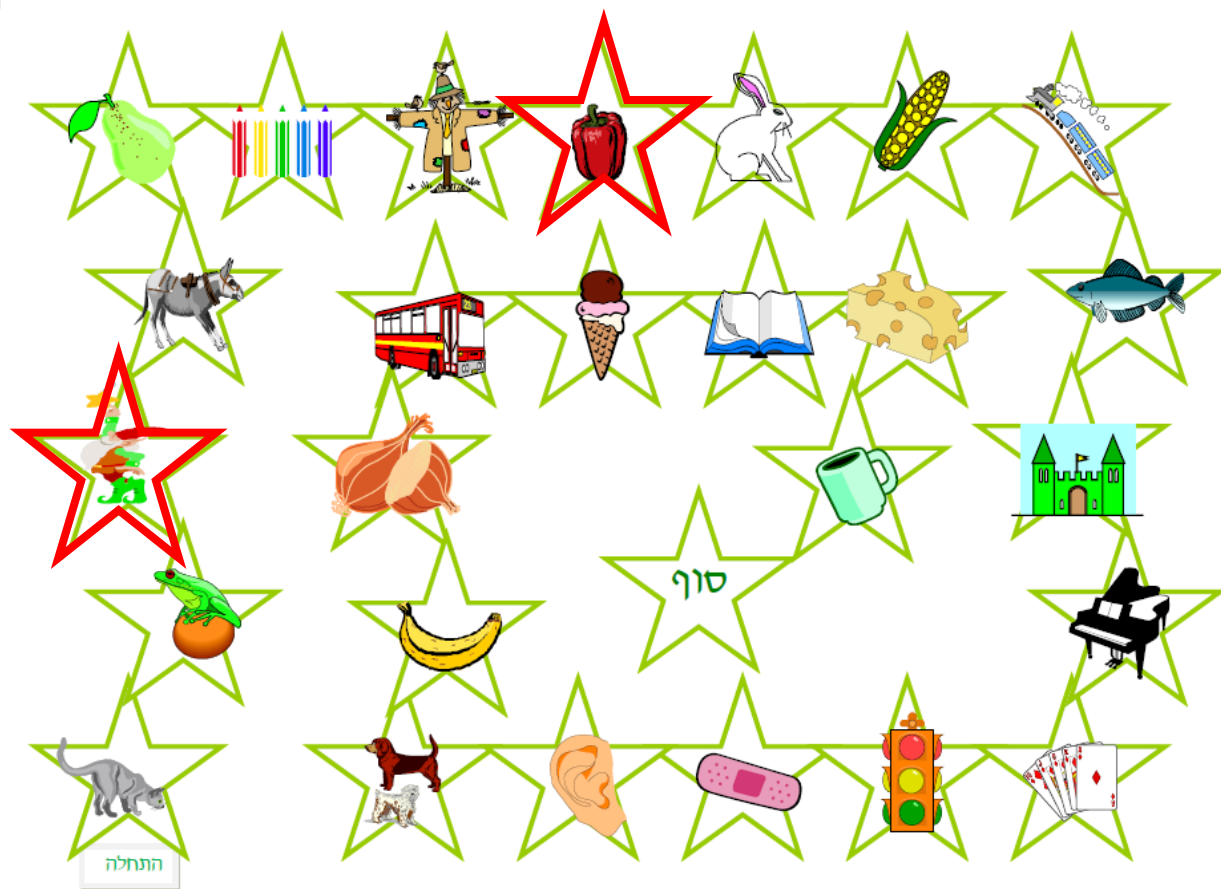
מודעות
פונולוגית

משחק של מודעות פונולוגית

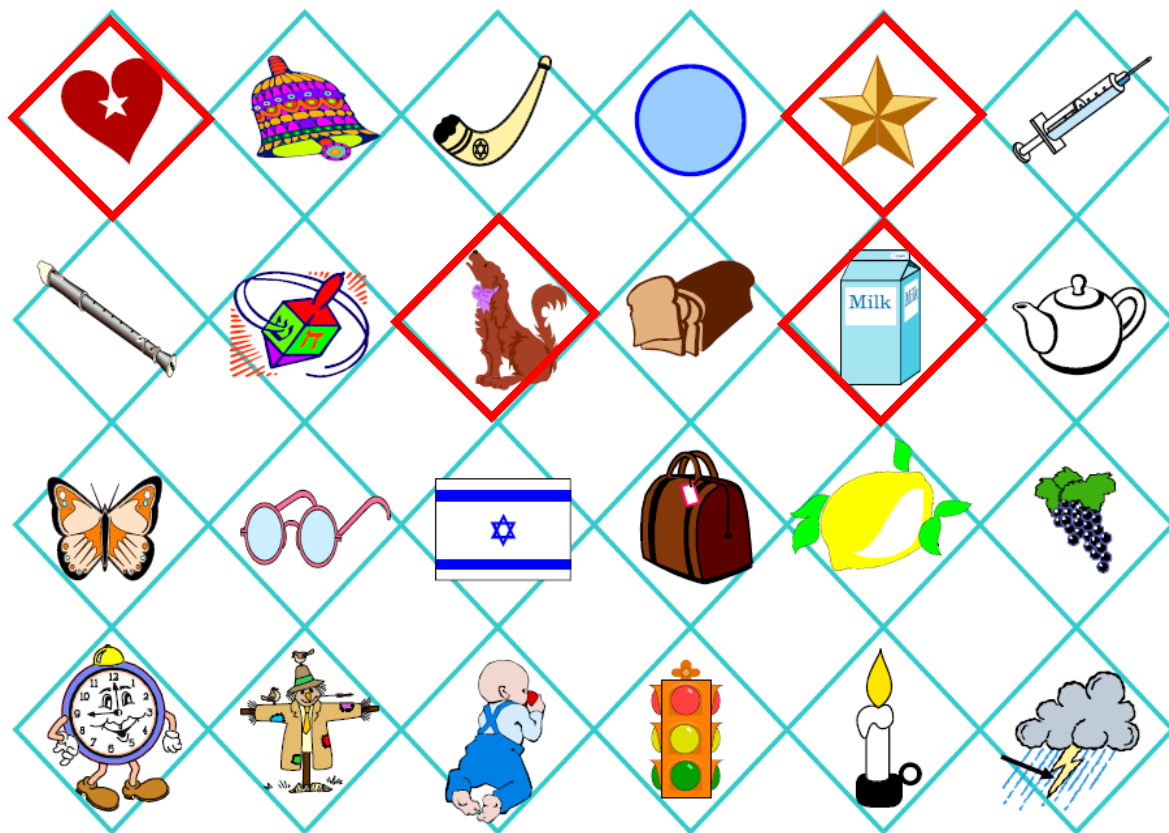
עם התנועות בלי שאף אחד ישים לב!

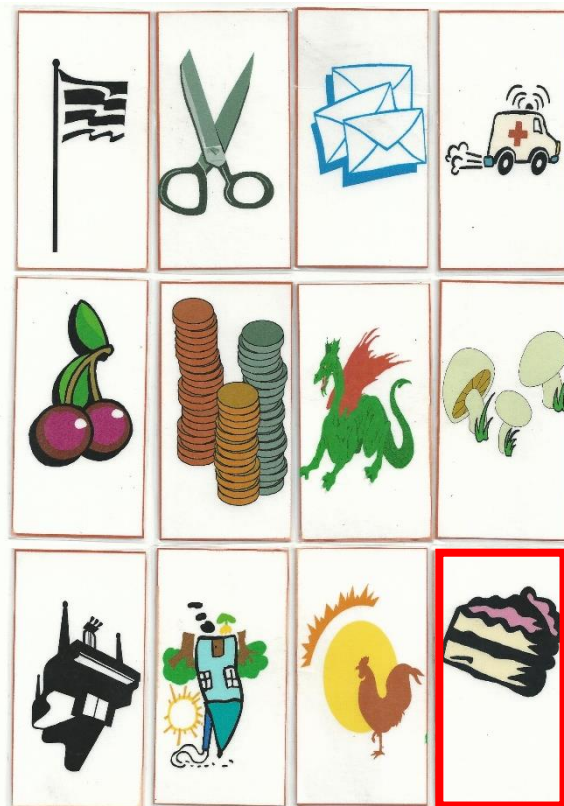
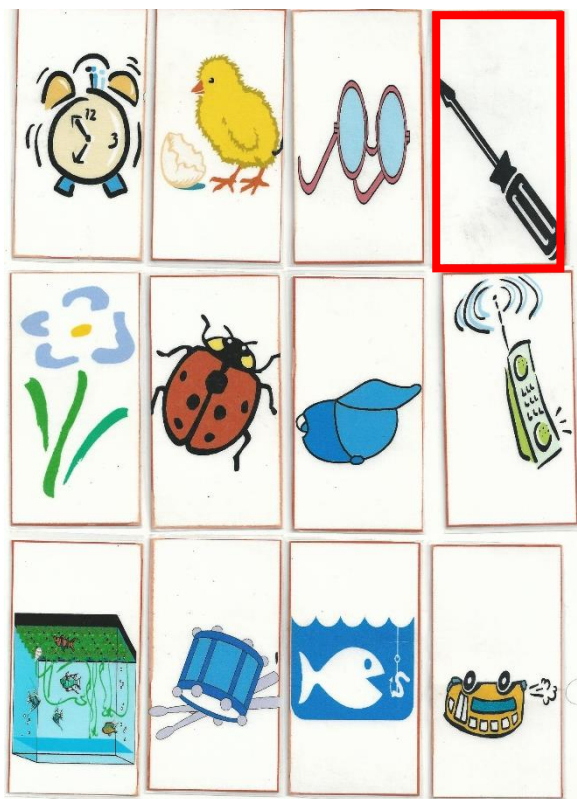
משחק
מסלול
פתוח

צליל פותח
בזוגות

משחק
מסלול
סגור

צליל סוגר

חלוקת
מילים
לצירופים

מלחמת
הצלילים

מודעות פונולוגית –

מה אפשר לעשות בלמידה מרחוק כשהטכנולוגיה עובדת

- אופק מט"ח - מאגר פעילויות בתחום מודעות פונולוגית
- גלים- משימות מתוקשבות המיועדות לראשית קריאה
- tinytap- משחק לטיפוח מודעות פונולוגית
- חגית פרנקל- מצגות אינטראקטיביות לחיזוק המודעות הפונולוגית
- קריאה ראשונה- חלוקה לצירופים
- אפליקציות נוספות להכנה ללימוד קריאה
- אוניברכיתה- זיהוי צליל פותח

מודעות פונולוגית–

מה אפשר לעשות בלמידה מרחוק
כשהטכנולוגיה לא עובדת

עם ההורים:

- משחק הזיכרון.
- מלחמת צלילים.
- אפשר לשלוח להורים משחק מסלול פשוט או שיכינו עם הילדים

עם התלמיד:

- להקריא בטלפון שטוזים, לחפש חרוזים, לצייר שטוזים, להקשיב לשטוזים קישור לסרטון... ([סרטוני שטוזים](#))
- לחלק מילים לצלילים לפי אצבעות, חפצים שונים
- מלחמת צלילים (מרימים אצבעות)
- להקריא סיפור או לשלוח קישור להשמעת סיפור ([תירס חם בים בים בים](#))

שיום אותיות

- מבחני שיום בודקים קצב קריאה של אותיות ומספרים. ילדים עם לקויות למידה מתקשים בשיום מהיר. הממצא לגבי הקשר בין שיום מהיר לדיסלקציה חוזר במספר רב של מחקרים (נופר ישי – קרין 2005).

- ידע אותיות אצל ילדי גן הוא אחד המנבאים הטובים ביותר של רכישת קריאה ואיות בבית הספר. ממצא זה עולה ממחקרים בשפות אנגלית, צרפתית, הולנדית, פורטוגזית-ברזילאית ועברית.

- חוקרים מראים שחסך מרכזי נוסף שבא לידי ביטוי בכך שחלק מהילדים לא מפתחים תהליכי עיבוד מהירים במנגנונים הבסיסיים הדרושים לשטף קריאה – אחד מהם שיום מהיר של אותיות. **מהירות השיום המהווה מדד קוגניטיבי חשוב הוא גורם ניבוי לרכישת הקריאה עוד לפני תחילתה** Maryanne Wolf, Beth O'Brien.

שיום אותיות - רעיונות

- משחקי קריאה – להוסיף משימות מהנות
- רצף הא-ב על השולחן ועל הלוח
- שירים:

- להמציא שיר א-ב לפי מנגינה הידועה לתלמידים.

- נעמי שמר – "א' אוהל ב' זה בית".

- שיר א-ב.

- להמציא תנועות לשיר ידוע

- להמציא ריקוד לשיר ידוע

שיום אותיות

מה אפשר לעשות בלמידה מרחוק כשהטכנולוגיה עובדת

- padlet קישורים לפעילויות בנושא שיום ולימוד האותיות
- אתר יויו- משחק ללימוד אותיות
- לע"מ- לימוד שמות האותיות, לעמ- צליל ושם האות
- שירי אותיות

שיום אותיות –

מה אפשר לעשות בלמידה מרחוק
כשהטכנולוגיה **לא** עובדת

עם ההורים:

* מלחמה על קלפי משחק.

עם התלמיד:

- לשלוח קישורים לשירים ולשיר יחד עם ההורים
- להמציא ריקוד לשיר ידוע וללמד את ילדי הכיתה
- כל ילד מקבל אות חלולה וממלא אותה במשהו (מ – מדבקות, א – אטבים, ס – סיכות מהדק....) תולים בכיתה את רצף האותיות עם הסימן החזותי-תחושתי

צלילי האותיות - רעיונות

- הכרת השם מהווה גשר להכרת הצליל, ואילו לימוד הצליל ללא הכרת השם קשה לילדים. שם האות מהווה רמז לצליל (פרופ' לוי 2002).

- הכרת צליל האות משליכה על כתיבה

- **רעיונות:** השקעתן כבר במשחקים במודעות פונולוגית ובשיום אותיות, נצלו אותם עכשיו לומר את האות/הצליל שהם שומעים בהתחלה/ בסוף.

- padlet קישורים לפעילויות בנושא צלילי האותיות (שיר שינון העיצורים)

גֶזֶר

דָגֵל

דּוֹכִיפֶת

גֶמֶד

גִיטָרָה

דָג

מחולל משחקים – כל אחד יכול!!! LearningApps

גאבה!

חני, רות, מלכה ויקרת